

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

Кушнір К.Д.

студентка;

Тіверіадська Л.В.

старший викладач,

*ДВНЗ «Придніпровська державна академія
будівництва та архітектури»*

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ЦІНОУТВОРЕННЯ СУЧАСНОГО РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Важливою складовою інвестицій ринку фінансів виступає розвиток ринку цінних паперів. На ринку цінних паперів механізми ціноутворення мають сильну чутливість до змін стану економіки. Якщо інвестиційний клімат є сприятливий, то ринок цінних паперів для економіки державивиступає базовим двигуном. Це пояснюється тим, що в ньому зосереджуються нагромадження грошей різних корпорацій, держав, фізичних осіб, які в результаті спрямовуються на капітальне вкладення.

На сьогодні, відбулось загострення проблеми національних економік у світі та збільшення розриву у рівні життя суб'єктів та їх інвестиційному потенціалу. На ринку цінних паперів основним фактором ціноутворення завжди виступав рівень добробуту населення. Цей фактор навіть закладений в історії виникнення ринку цінних паперів. Саме в Європі створення ринку ЦП присвоюють історично на період, коли відбувалось економічне зростання, тобто початок ХХ ст., в цей час відбулось формування середнього класу, який розпочав вкладати свої грошові нагромадження в цінні папери. Це засвідчено статистикою загальної кількості інвесторів того часу в 20 млн. осіб, що дало змогу надалі розвиватись рынкам цінних паперів в окремих державах [3, с. 317].

В Україні ж відродження цього ринку почалось після того, як вона отримала незалежність в 1991 році. На сучасному етапі

фондовий ринок України має недостатньо розвинений капітал, який виступає визначальним моментом створення особливостей попиту на ринку держави.

В сучасній макроекономіці на ринку цінних паперів формуються також інші фактори впливу на ціни. Особливе місце в системі факторів, які впливають на формування ціни на РЦП займають фундаментальні фактори (рис. 1).

Рис. 1. Система факторів впливу на ціноутворення ринку цінних паперів [5]

Кон'юнктурний фактор посідає одне із найважливіших місць у формуванні ціни на ринку ЦП. Він відображає співвідношення попиту та пропозиції на цінні папери. Попитом визначається потреба в цінних паперах, яка підв'язана купівельною спроможністю. Попит на цінні папери знаходиться в залежності від загальної кількості ознак цінних паперів, котрі мають забезпечити для інвестора великий дохід при конкретній ціні порівняно з альтернативними банківськими вкладками, вкладками в нерухомість або дорогоцінні метали і т.п. На ринку цінних паперів в країнах, в яких розвинена економіка, пропозиція представляється великою

кількістю та різновидами цінних паперів (облігації, акції, деривативи...). В Україні ж велика частина пропозиції не має попиту. Український ринок має відмінність в тому, що торговці цінних паперів в один момент створюють пропозицію і попит по одному цінному паперу, оскільки ведуть торгівлю один з одним та продають власні запаси паперів. А в розвинених країнах торговець формує або попит, або пропозицію [4, с. 119].

Щодо специфічних факторів, то вони впливають по-різному на різні види цін. Тож при формуванні номінальної ціни береться до уваги вид, тип, різновид цінного паперу та період його обертання. При формуванні ж емісійної ціни цінного паперу мають основне місце інвестиційні якості.

Також великий вплив при встановленні ціни має інформація. Великою проблемою виступає інформованість економічних агентів та забезпечення інформацією ринку цінних паперів. Для початку, існує складність в доступі до інформації, оскільки отримання її потребує витрат. Але результат отримання її виражений в додаткових вигодах. Ще проблемою виступає надійність інформації, а саме мінливість та старіння. Також інформація може бути не повністю засвоєна. Хоч при формуванні ціни вона є окремим продуктом, але основою для прийняття рішення під час встановлення ціни. У процесах ціноутворення значимість інформації залежить від конкретного етапу розвитку ринку цінних паперів та кон'юнктури фінансового ринку, тому врахування інформаційного фактора вимагає застосування індивідуальних підходів.

На сьогоднішній день фондовий ринок України знаходиться на етапі свого становлення та значно відстає у розвитку від фондових площадок промислово розвинутих країн. З огляду на це, дослідження сучасних умов та особливостей розвитку фондової біржової торгівлі та інфраструктурі України стає для національної економіки надзвичайно актуальним [1].

За інформацією НКЦПФР, загальний обсяг випусків емісійних цінних паперів, зареєстрованих Комісією в 2019 році, становив 96,96 млрд. грн., що виявилось на 48,8 млрд. грн. більше порівняно з результатом аналогічного періоду 2018 року (48,14 млрд. грн.). Але зараз після проголошення ВООЗ пандемії коронавірусу та

оголошення президентом США заборони на в'їзд до країни з Європи, світові фондові індекси повернулися до падіння [2].

За даними Finance.ua, торги на міжбанку проходили під впливом міжнародної паніки через коронавірус і провалу останнього аукціону Мінфіну з продажу ОВДП, через що пропозиція валюти на ринку знизилася, у той час коли попит на неї переважав. Якщо 18 лютого попит на первинних аукціонах ОВДП становив 1,8 млрд грн при пропозиції 4,5 млрд грн, то 26 лютого вдалося залучити лише 1,6 млрд грн. Це при тому, що в січні 2020 року Мінфін залучив до держбюджету 18,6 млрд грн, знизивши дохідність до 10%. Негативні очікування наслідків коронавіруса для світової економіки змушує інвесторів перестраховуватися. І Україна вже відчуває ці перестороги на собі. Останні аукціони по розміщенню чергових порцій гривневих ОВДП не стали приємним сюрпризом для України. Попит на папери істотно знизився [1].

Отже, під час формування та реалізації ціни на ринку цінних паперів існує певна система впливу взаємопов'язаних факторів. Їх вирізняють об'єктивні та суб'єктивні, внутрішні та зовнішні, традиційні та специфічні. Важливою групою виступають інформаційні фактори, котрі можуть призвести до певних ризиків при встановленні ціни.

Список використаних джерел:

1. Мультимедійна платформа іномовлення України «Укрінформ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrinform.ua
2. Фондова біржа ПФТС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pfts.ua/analitika>
3. Лук'янов В.С. Сучасні фінансові ринки: [монографія] / В.С. Лук'янов. – К.: Знання, 2017. – 479 с.
4. Оскольський В.В. Ринок цінних паперів України: погляд через призму діяльності Української фондової біржі / В.В. Оскольський. – К.: УФБ, 2016. – 216 с.
5. Мацелюх Н.П. Фактори ціноутворення на ринку цінних паперів в Україні / Н.П. Мацелюх // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – № 9. – С. 659-664.